

پیشگیری از سوء مصرف داروها در میان کودکان و نوجوانان

راهنمای پژوهش محور؛ ویژه والدین، معلمان
و سیاست گذاران اجتماعی

ترجمه:

فرشته نگر اوی (کارشناس ارشد روان شناسی تربیتی و کارشناس ارشد پیشگیری از اعتیاد استان تهران
و مدرس دانشگاه علمی کاربردی سازمان بهزیستی استان تهران)
لاله حمیدی (کارشناس ارشد روان شناسی و کارشناس پیشگیری از اعتیاد بهزیستی
استان خوزستان - عضو باشگاه پژوهشگران جوان دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز)

فهرست

عنوان	صفحه
پیشگفتار.....	۹
مقدمه.....	۱۱
اصول پیشگیری.....	۱۳
عوامل خطر و محافظت کننده.....	۱۳
برنامه ریزی در جهت پیشگیری.....	۱۵
برنامه های پیشگیری در سطح مدارس.....	۱۶
برنامه های پیشگیری در سطح محله ها (اجتماع کوچک).....	۱۷
ارائه برنامه های پیشگیری.....	۱۸

فصل ۱: عوامل خطر و محافظت کننده

عوامل خطر و محافظت کننده چیست؟.....	۲۳
اصول مربوط به این فصل.....	۲۷
نشانه های اولیه خطر سوء مصرف مواد در آینده (توجه به جوانی) کدام اند؟.....	۲۸
حساس ترین دوره های گرایش به سوء مصرف مواد در کدام زمان کلام اند؟.....	۳۱
سوء مصرف مواد در چه زمانی شروع می شود و چگونه تبدیل می شود؟.....	۳۳
دلالت های کاربردی در سطح محله.....	۳۶

فصل ۲: برنامه ریزی برای پیشگیری از سوء مصرف مواد در سطح محله اجتماع کوچک

چگونه می توان به طراحی یک برنامه پیشگیری پژوهش محور در سطح محله پرداخت؟.....	۳۹
چگونه می توان میزان خطر سوء مصرف مواد در محله را سنجید؟.....	۴۲

فصل ۳: به کارگیری اصول پیشگیری در برنامه های پیشگیری از سوء مصرف مواد	
در برنامه های پیشگیری چگونه به عوامل خطر و محافظت کننده پرداخته می شود؟.....	۵۵
عوامل خطر و محافظت کننده در خانواده.....	۵۶
عوامل خطر و محافظت کننده در مدارس.....	۵۸
اصول مربوط به فصل ۳.....	۶۰
عوامل خطر و محافظت کننده در محله:.....	۶۳
مؤلفه های اصلی یک برنامه پیشگیری پژوهش محور اثربخش چیست؟.....	۶۴

فصل ۴: برنامه های پیشگیری از سوء مصرف مواد

برنامه های فراگیر.....	۷۸
مدارس ابتدایی.....	۷۸
مدارس راهنمایی.....	۸۱
برنامه تقویت خانواده ها.....	۸۵
دبیرستان «آموزش مهارت های زندگی».....	۸۶
برنامه های پیشگیری برای گروه های در معرض خطر.....	۸۷
مدارس ابتدایی.....	۸۷
مدارس راهنمایی.....	۸۹
دبیرستان.....	۹۰
برنامه های پیشگیری برای گروه های ویژه.....	۹۱
دبیرستان.....	۹۱
برنامه های پیشگیری چند سطحی.....	۹۳
مدارس ابتدایی.....	
مدارس راهنمایی.....	۹۵
منابع و مآخذ انتخاب شده.....	۹۶

پیشگفتار:

امروزه جوانان با خطرات مختلفی مانند سوء مصرف داروها، خشونت و ایذر روبرو هستند. مقابله با این خطرات، قبل از تبدیل شدن آنها به یک مشکل، می تواند امری دشوار باشد. یکی از اهداف موسسه ملی سوء مصرف دارو [NIDA] کمک به درک عمده می در جهت فهم علل سوء مصرف دارو و پیشگیری از بروز آن می باشد.

بی شک سوء مصرف مواد دارای پیامدهای مهمی در ابعاد زندگی خانوادگی، تحصیلی و اجتماعی جوانان است. بر اساس دیدگاه NIDA استفاده از هرگونه داروی غیر مجاز و استفاده نامناسب از داروهای مجاز به مثابه سوء مصرف دارو تلقی می شود. در طی سالهای اخیر علم پیشگیری به پیشرفت های زیادی نایل آمده است. از آنجایی که بسیاری از اختلالات پیشگیرانه در محیط های واقعی آزمون شده اند، لذا به شکل آسانتری می توان از آنها در جهت هدایت بومی بهره جست. دانشمندان حوزه پیشگیری در حال مطالعه دامنه وسیع تری از موضوعات هستند. برای مثال، این دانشمندان موفق به شناسایی برخی از مداخلات در جهت کمک به جمعیت های جوان به منظور پیشگیری از رفتارهای خطرناک، قبل از مبتلا شدن آنان به سوء مصرف کنندگان دارو، شده اند.

همچنین این محققان در حال مطالعه آن دسته از افراد جوان هستند که به سوء مصرف داروها مبتلا شده اند. هدف این محققان از بررسی این دسته از افراد است تا راههایی را بیابند که از آن طریق بتوانند از اعتیاد و یا سوء مصرف شدیدتر آنان جلوگیری نمایند. مسائل علمی مانند تحلیل های مرتبط با سود هزینه از دیگر موضوعاتی است که بررسی این محققان مورد بررسی قرار می گیرد. ارائه نمودن و معرفی کردن این یافته ها به مردم یکی از مهمترین مسئولیت هایی است که NIDA پیش روی خود احساس می کند.

بسیار خوشحالیم که توانسته ایم جدیدترین نسخه کتاب «پیشگیری از مصرف

داروها در میان کودکان و نوجوانان: یک راهنمای پژوهش محور برای والدین، معلمان و سیاست گذاران اجتماعی» را در دسترس علاقه‌مندان قرار دهیم. این ویرایش (ویرایش دوم) دربرگیرنده اصول روزآمد، سوالات و پاسخ‌های جدید، برنامه‌های نو و اطلاعات جدید، منابع و مآخذ بیشتر است. علاوه، از خوانندگان خواسته می‌شود تا در صورت نیاز از پایگاه اطلاعاتی www.drugabuse.gor دیدن نمایند.

افراد با علاقه به این پایگاه اطلاعاتی می‌توانند با محتوای این کتاب و سایر مطالب مرتبط با مامدهای سوء مصرف داروها، پیشگیری و درمان آن آشنا شوند. امیدوارم این کتاب بتواند راهنمای مفید و موثری برای خوانندگان آن باشد.

نورا دی. والکوی، M.D.

موسسه ملی سوء مصرف دارو

مقدمه:

در سال ۱۹۹۷، موسسه ملی سوء مصرف دارو (NIDA) اولین نسخه کتاب "پیشگیری از سوء مصرف دارو در میان کودکان و نوجوانان: یک راهنمای پژوهش محور برای مطلع ساختن والدین، معلمان و سیاستگذاران اجتماعی از آخرین یافته‌های NIDA در زمینه پیشگیری" را منتشر ساخت.

در این راهنما مفهوم «پیشگیری پژوهش محور»^۱ به همراه سوالات و پاسخ‌هایی در زمینه عین نظریات و محافظت کننده، برنامه‌ریزی برای محلات و ۱۴ اصل پیشگیری مشتق شده از پژوهش‌های صورت گرفته در حوزه پیشگیری از سوء مصرف دارو، معرفی گردیده‌اند. علاوه، مثال‌هایی در زمینه برنامه‌های پیشگیری آزمون شده در پژوهش‌ها نیز ارائه شده است. هدف این کتاب آن بود تا به متخصصان پیشگیری کمک نمایند از نتایج پژوهش‌های صورت گرفته در زمینه پیشگیری در جهت حل مشکل سوء مصرف دارو در میان کودکان و نوجوانان سراسر کشور [آمریکا] استفاده نمایند. از آن زمان به بعد، نسخه‌های پژوهشی NIDA در زمینه پیشگیری هم از نظر اندازه و هم از نظر وسعت بررسی تمام مراحل تحول کودک و ارائه خدمات اثر بخش در سطح محله‌ها، بیش از گذشته در حال حاضر، NIDA بر عوامل خطر زای سوء مصرف داروها و سایر مشکلات رفتاری که در طول دوره تحول کودک رخ می‌دهند، تمرکز نموده است. مداخلات پیشگیری‌های که توسط NIDA طراحی و آزمون شده‌اند، می‌توانند به کاهش عوامل خطر را در تمامی مراحل تحولی کودک کمک نمایند.

دانشمندان از طریق مطالعه و بررسی وسیع تر خانواده‌ها، مدارس و محله‌های کوچک توانسته‌اند به راه حل‌های اثر بخش برای کمک به مردم در جهت کسب مهارت‌ها و رویکردهایی به منظور جلوگیری از بروز مشکلات رفتاری دست یابند.

پژوهش های صورت گرفته به وسیله NIDA و سایر سازمانهای پژوهشی فدرال مانند موسسه ملی سلامت روان و مراکز کنترل و پیشگیری از بیماریها، نشان داده اند که پیشگیری زودهنگام می تواند از بسیاری از مشکلات رفتاری نوجوانان جلوگیری نماید. کتاب حاضر به عنوان ویرایش دوم، منعکس کننده برنامه های پژوهشی بسط یافته و دانش محور NIDA بوده و در مقایسه با نسخه اول آن از نظر حجم بیش از دو برابر است. اصول پیشگیری ارائه شده در این کتاب گسترش بیشتری یافته اند تا این که بتوان به فهم عمیق تر پژوهش های اخیر دست یافت. به علاوه، اصول مرتبط با هر فصل کتاب به همراه مباحث مربوط به آن نیز ارائه شده است.

بخش «منابع کتاب شده» نیز به معرفی آن دسته از پایگاه های اطلاعاتی می پردازد که از طریق سازمان های فدرال و بخش خصوصی حمایت می شوند. برخی از این پایگاه های اطلاعاتی به ارائه مطالب در زمینه برنامه های اثر بخش پیشگیری فوری و سایر پایگاه های اطلاعاتی نیز ارائه منابع و اطلاعاتی پیرامون برنامه ریزی در سطح محله می پردازند. بخش منابع کتاب شده در برگیرنده کتابها و مجلات محلی روزآمدی است که فراهم آورنده اطلاعات بیشتری در زمینه پژوهشهای پیشگیری است. NIDA امیدوار است نسخه دوم این کتاب بتواند در جهت تلاش های پیشگیرانه صورت گرفته در میان کودکان و نوجوانان در سطح خانواده ها، مدارس و محله های سراسر کشور مفید واقع شود. بیماریها، نشان داده اند که پیشگیری زودهنگام می تواند از بسیاری از مشکلات رفتاری نوجوانان جلوگیری نماید. کتاب حاضر به عنوان ویرایش دوم، منعکس کننده برنامه های پژوهشی بسط یافته و دانش محور NIDA بوده و در مقایسه با نسخه اول آن از نظر حجم بیش از دو برابر است. اصول پیشگیری ارائه شده در این کتاب گسترش بیشتری یافته اند تا از این طریق بتوان به فهم عمیق تر پژوهش های اخیر دست یافت. به علاوه، اصول مرتبط با هر فصل کتاب به همراه مباحث مربوط به آن نیز ارائه شده است.